

Szimpozium a sugárzástechnikai módszerek alkalmazásáról a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban

Debrecen, 1983. június 20—21

A mezőgazdaság, az élelmiszertermelés és a tartósítás szerepe a mai világban rendkívül megnőtt. Érthető tehát, hogy a tudományos kutatásban — és ezen belül a fizikai kutatásokban és azok alkalmazásaiban — egyre nagyobb figyelmet fordítanak a mezőgazdasággal és élelmiszeriparral összefüggő problémákra. A már régebben elfogadott és polgárjogot nyert fogalmak — mint pl. agrokémia, agrobiológia — mellett egyre nagyobb jelentőségű lesz az agrofizika és az interdiszciplináris kapcsolatrendszer, kutató és gyakorlati tevékenység, és ami e mögött a kifejezés mögött van. Az agrofizikának egyik speciális területe a sugárzástechnika, ami a dinamikus változások korát éli. Azért nagyon fontos e terület témáinak, módszereinek, technikájának a fejlődési trendjeit világviszonylatban figyelemmel kísérni, hogy hazánkban is lépést tudjunk tartani ezekkel a változásokkal. 1979-ben az agrár jellegű sugárzástechnikai tevékenység hazai helyzetének felmérésére a Phylaxia szervezett egy szimpóziumot Budapesten. Négy év elteltével időszzerűvé vált e tudományterület eredményeinek és azok gyakorlati alkalmazásának áttekintése, értékelése és a továbbhaladás módjainak megvitatása. Ezért a Debreceni Akadémiai Bizottság (DAB), az MTA Atommagkutató Intézetének, a Debreceni és Gödöllői Agrártudományi Egyetemeknek, valamint a hernádi „Március 15.” MTSZ Multiradiáció ágazatának közreműködésével 1983. június 20—21-én kétnapos szimpóziumot rendezett mintegy 100 résztvevővel Debrecenben a DAB székházban, „Sugárzástechnikai módszerek alkalmazása a mezőgazdaságban és az élelmiszeriparban” címmel. A szimpózium anyaga még ebben az évben megjelenik az Atommagkutató Intézet kiadványaként.

A DAB részéről BERÉNYI DÉNES akadémikus, az MTA Atommagkutató Intézetének igazgatója nyitotta meg a szimpóziumot, majd dr. BORSOS JÁNOS főosztályvezető-helyettes, a MÉM Műszerbizottságának elnöke tartott megnyitó előadást.

Ezt követően két plenáris előadásra került sor. Az elsőben PETHES GYÖRGY, a Budapesti Állatorvostudományi Egyetem professzora vázolta a radioizotóp-technika újabb hazai eredményeit az állatorvostudományok területén. Utána dr. SIMON JÓZSEF ágazatvezető nyújtott széles körű, komplex áttekintést a sugárzástechnika alkalmazásainak problémáiról és trendjeiről, hazai és világviszonylatban. Átfogta a kis és nagy dózisok tartományát a biológiai hatások és a besugárzó berendezések fejlődése szempontjából.

Ezután a szimpózium két párhuzamos szekcióban folytatódott. Az „A” szekcióban a „Radioaktív izotópok, nyomjelzőtechnika alkalmazása a mezőgazdaságban” c. témakörben 9 előadást tartottak, nagyobb részben a növények és a talaj tápanyagforgalmával kapcsolatban.

Az „A” szekció következő témaköre az „Alacsony sugárdózisok alkalmazása stimulációs célokra” címet viselte. Az ott elhangzott 10 előadás a stimuláció növényélettani, biokémiai vonatkozásait vizsgálta elsősorban, és bemutatta még az üzemszerű besugárzások lehetőségeit és eredményeit a növénytermesztésben. A stimuláció bakteriológiai és állatfejlődéstani hatásával is foglalkoztak előadások.

Végül az „A” szekció programján „A radiomutációs vizsgálatok és gyakorlati eredmények” c. témakör szerepelt. A csak növénytermesztéssel foglalkozó szekcióülésen 9 előadás hangzott el, a mutációs nemesítés szinte minden fázisát bemutatva, a dozimetriai vizsgálatoktól egészen a nagyüzemi gyakorlatban elterjedt egyik neutron mutáns ismertetéséig.

A párhuzamos „B” szekcióban a „Tartósítási, raktározási és védekezési módszerek javítása sugárzástechnikai eljárásokkal” c. témakörben 10 előadást tartottak a sugársterilizés biológiai és gazdasági kérdéseiről.

A „B” szekció utolsó ülésén a „Dozimetria, besugárzó berendezések, környezetvédelem” témakör hazai eredményeit ismertette 5 előadás. Ezeknek a kérdéseknek különös hangsúlyt ad, hogy a kísérleti és félüzemi körülmények között vizsgált sugárzástechnikai módszerek tömeges bevezetése nagymértékben függ a — jelenleg igen szerény — besugárzó kapacitás fejlesztésétől.

A szimpóziumon bemutattak 12 posztert is a legkülönbözőbb területekről (pl. az állatorvostudomány, növényélettan területéről stimulációval és mutációval kapcsolatban, egy üzemi stimulációs célokra használható röntgenbesugárzó berendezésről, egy módszert a nukleáris szűrők mezőgazdasági alkalmazásáról, valamint a debreceni ciklotronon 1985-től termelhető radioaktív izotópokról).

Az egyes szekciók átlagos látogatottsága 40 fő volt, mindenhol nagyon élénk, konstruktív vita követte az előadásokat. A résztvevők úgy értékelték, hogy a szimpózium hasznos eszmecsere hozott össze különböző intézményekben, különböző tématerületeken dolgozó kollégákat, s az itt kialakított álláspontok, a szerzett új ismeretek ösztönzően hatnak további munkájukra. Ugyanakkor az egyes tématerületek pozitív eredményei mellett a helyenkénti hiányosságok is világossá váltak.

A Debreceni Akadémiai Bizottság székháza kellemes környezetet és kiváló feltételeket nyújtott a szimpózium munkájához.

BORNEMISZA GYÖRGYNÉ

MTA Atommagkutató Intézete,
Debrecen

Érkezett: 1983. július 29.